

מדינת ישראל – משרד הבריאות

החטיבה לענייני בריאות

מנהל רפואה

חוזר מס': 20/2005

ירושלים, כ"ט אייר, תשס"ה
7 יוני, 2005

תיק מס': 4/1/14

אל: מנהלי בתי החולים הכלליים
רופא המחוז – לשכות הבריאות
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים
מנהלי מחלקות נשים ויולדות
מנהלי המכונים לגנטיקה

הנדון: סקירה של נשים בהריון למומים פתוחים בתעלת העצבים של העובר

1. כללי:

מום פתוח בתעלת העצבים בעובר הוא גורם חשוב בלידות עובר מת, תמותת תינוקות ובתחלואה חמורה. ניתן למנוע חלק ממומים אלו על ידי מתן חומצה פולית לפני ובתחילת ההריון (חוזר המנהל הכללי מס': 10/03 מיום: 29.7.03). הבדיקה המומלצת לסקירה של נשים בהריון לגילוי מומים פתוחים בתעלת העצבים היא בדיקת חלבון עוברי בדם האישה.

במידה ובדיקת חלבון עובר בדם האישה מעלה חשד למום פתוח בתעלת העצבים של העובר, ניתן בבדיקת אולטרה סאונד מכוונת במערכת בעלת רזולוציה גבוהה לאבחן, את מרבית המומים הפתוחים בתעלת העצבים.

לבדיקת החלבון העוברי בדם האם יש גם ערך כחלק מהתבחינים לניבוי סיכון גם לתסמונת דאון.

חוזר זה מבטל את כל החוזרים בנושא – בדיקת חלבון עוברי בדם אישה בהריון.

2. הנחיות:

2.1. על הרופא המטפל באשה בהריון להסביר לכל אישה בהריון את חשיבות בדיקת רמת החלבון העוברי כבדיקת סקירה לגילוי מומים פתוחים בתעלת העצבים כחלק מהתבחין המשולש או המרובע.

2.2. כדי לגלות נשים הנמצאות בסיכון למום פתוח בתעלת העצבים בהריון, מומלץ לבצע את הבדיקה בסוף השבוע ה- 16 של ההריון.

- 2.3. ערך חלבון עוברי עד 1.99 M.O.M מהווה תוצאה תקינה.
- 2.4. כאשר ערך החלבון העוברי הינו מ- 2.00 M.O.M עד 2.49 M.O.M, מומלץ להפנות לבדיקת אולטרה סאונד מכוונת למערכת העצבים, דופן הבטן ודרכי השתן. אם ימצא ממצא חריג או, אם לא יודגמו בבדיקת האולטרה סאונד הראש ועמוד השדרה – יש להפנות את האשה לייעוץ גנטי.
- 2.5. כאשר ערך החלבון העוברי מ- 2.5 M.O.M ומעלה – יש להפנות לייעוץ גנטי לאחר בדיקת אולטרה סאונד מכוונת כמפורט לעיל.
- 2.6. בהריון תאומים, מערך של 2.0 MOM ומעלה לכל עובר – יש להפנות לייעוץ גנטי לאחר בדיקת אולטרה סאונד מכוונת כמפורט לעיל.
3. אצל נשים עם הריון מרובה עוברים שעברו הפחתת עוברים יזומה או, טבעית לאחר שבוע 10 להריון, עלולה להיות עליה של חלבון עוברי ללא קשר לבריאות העובר. הבדיקה המומלצת לנשים במקרים אלו היא בדיקת אולטרה סאונד מכוונת למערכת העצבים.
4. לנוכח ההתקדמות ביכולת האיתור של מומים בעובר, ההמלצה לבצע דיקור מי שפיר בהריונות עם ערך חלבון עוברי חריג תיקבע בייעוץ גנטי, ולאחר בדיקת אולטרה סאונד מכוונת.
5. יש להפנות לבדיקת אולטרה סאונד מכוונת, כמפורט לעיל, נשים בהן אובחן בהריון בעבר או לאחר לידה מום פתוח במערכת העצבים, גם כאשר מתקבלת רמה תקינה של חלבון עוברי.
7. אצל נשים המשתייכות לקבוצת סיכון גבוהה ללידת תינוק עם מום פתוח בתעלת העצבים ההמלצה לצורך מניעת המום היא טיפול בחומצה פולית בכמות מוגברת. בזמן ההריון, ההמלצה היא לבצע בדיקת חלבון עוברי בדם ובדיקת אולטרה סאונד מכוונת. ההחלטה לגבי דיקור מי שפיר תיקבע במסגרת ייעוץ גנטי ובהתבסס על תוצאות הבדיקות.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדרכם.

כ"ב ח"ב ה.
 ד"ר יצחק בגלוביץ
 המשנה למנכ"ל
 וראש מינהל רפואה

העתק : שר הבריאות
 המנהל הכללי
 ס/מנכ"ל קופות חולים
 ס/מנכ"ל להסברה ויחסים בינלאומיים
 מנהל המחלקה לגנטיקה קהילתית
 יו"ר המועצה לגנטיקה, מיילדות, נאונטולוגיה ורפואת נשים
 נציב קבילות הציבור
 נציב קבילות הציבור ע"פ חוק ביטוח בריאות ממלכתי
 היועצת המשפטית
 אחות ראשית ארצית וראש מינהל הסיעוד
 ראש שרותי בריאות הציבור

רופאי מחוזות – לשכות בריאות מחוזיות
מנהל אגף רישוי מוסדות ומכשירים
מנהל האגף לרפואה כללית
מנהל אגף הרוקחות
מנהל המרכז הלאומי לבקרת מחלות
מנהלת האגף להבטחת איכות
מנהל אגף ביקורת פנים
מנכ"ל קופות החולים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים
מנהל המחלקה לרפואה קהילתית
מנהל המחלקה לאפידמיולוגיה
מנהל המחלקה למעבדות
מרכזת המועצות הלאומיות
מנהלת השרות הארצי לעבודה סוציאלית
הספרייה הרפואית
אחראית ארצית על הסיעוד – ברפואה כללית
אחראית ארצית על הסיעוד – בבריאות הציבור
אחות ראשית – קופ"ח הכללית
קרפ"ר – צ.ה.ל
קרפ"ר – שרות בתי הסוהר
קרפ"ר – משטרת ישראל
מנכ"ל הסתדרות מדיצינית – "הדסה"
רכז הבריאות, אגף תקציבים – משרד האוצר
יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל
יו"ר ארגון רופאי המדינה
יו"ר המועצה המדעית – ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il

8 - 00/11030(מ)